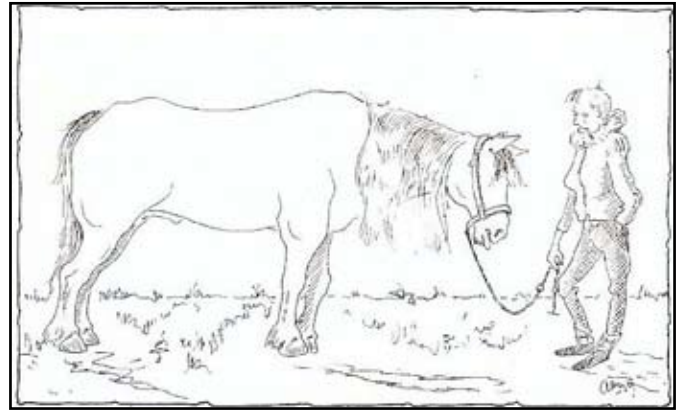

UPPVISNING AV HÄSTAR

När man skall skriva något klokt, t ex om uppvisning av hästar, så kan man, nästan alltid, lita på att det redan finns en sådan skrift skriven och att den går att finna i FNH:s arkiv eller i någon av jubileumsböckerna. 1959 trycktes ett litet häfte på Victor Pettersons Bokindustri AB; Stockholm med titeln Uppvisning av Hästar, Föreningen Nordsvenska Hästen Stockholm 51. Text: S. Dyrendahl och Bild: H Alm. Vi återger den här nedan och kan bara konstatera att råden är aktuella även efter 50 år. På slutet återfinns den text om fotografering av hästar som vi publicerade i förra tidningen. Detta tål emellertid att återupprepas.

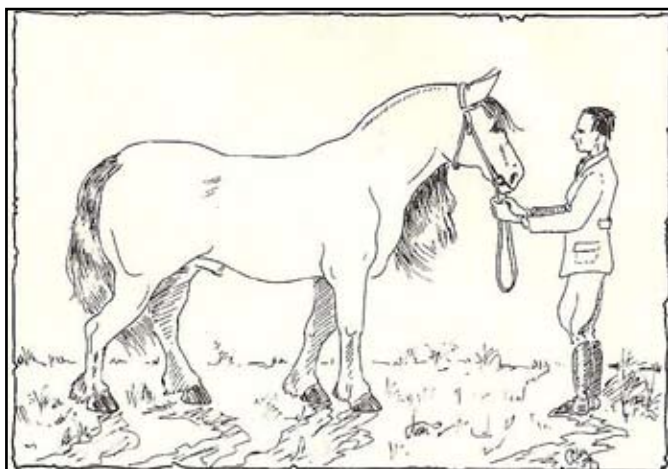
Bildtext överflödigt

UPPVISNING AV HÄSTAR

Vid alla tillfällen då en häst skall föras fram för mönstring - det må gälla försäljning eller prisbedömning i samband med premiering eller annan tävling - är det betydelsefullt *hur* hästen blir uppvisad. Vid en hästvisning lika väl som vid en skolexamen, vilka i viss mån kan jämföras, ligger det i vederbörandes intresse att låta examinandens - i detta fallet hästens - förtjänster så mycket som möjligt komma till sin rätt. Vid affärsuppgörelser betyder det ju inte så litet, *hur* en vara demonstreras.

Uppvisningen av en häst skall ge åskådaren en så verklighetstrogen och upplysande bild av hästens kroppsbyggnad, temperament och naturliga rörelser som möjligt. Hästen skall ju delvis värdesättas efter visningen. En slarvig visning av ett helt oövat djur kan ge åskådaren ett osäkrare, kanske rentav felaktigt intryck och leda till mindre riktig värdering. En helt oövad och endast med grimma utrustad häst förstår inte vad man begär av honom. I stället för att inta en ledig ställning spänner han sig, står och trampar i sin nervositet eller kryper ihop eller står och hänger på ena bakbenet.

En för uppvisning helt oövad häst får ofta osäkra och trevande rörelser och ett kanske av naturen långt och fritt steg kommer inte alls fram.

En väl uppställd häst skall stå med ledig och naturlig hållning samt lagom sträckt. Alla fyra benen skall belastas jämt. Märk tygelfattningen.

Hästen – utrustningen – föraren

De rådande arbetskraftsförhållandena har i hög grad minskat möjligheterna till ordentlig rykt av hästarna. Man får nog inte överdriva ryktens betydelse för hästen, men det minsta man kan begära i det avseendet är att hästarna dagligen borstas av ordentligt med en rotborste. Om stallet utgödsas dagligen och rent strö läggs in i spiltorna och boxarna, håller sig hästarna torra och rena. Man och svans på nordsvenska hästar bör inte flätas, men taglet skall givetvis vara rent och utkammat. En häst ter sig alltid bäst i *lagom* hull, dvs varken för mager eller för fet. En övergödd häst med dallrande späcklager under huden ("utställningshull") är en styggelse som inte bör förekomma.

Hovvården är en viktig men tyvärr ofta försummad detalj i hästvården. Verkning och skoning bör ha skett åtminstone en vecka före premiering eller annan uppvisning. Använd om möjligt släta skor utan hakar. Det hör vidare till hästvårdens detaljer, att hovarna är rena och urkratsade vid visning.

En häst skall alltid visas med trän och tygel. Hingstar visas med kedja, som trätts genom tränringarna. Det går inte att ordentligt styra en häst i enbart grimma. Unghästar bör före en visning ha vants vid att bära tränbett. Någon annan mun-dering utöver ett prydligt huvudlag bör inte förekomma.

Uppvisaren bör vara lätt klädd, så att han ledigt kan följa hästen även i trav. Spö är i allmänhet onödigt till nordsvenska hästar.

Uppvisningsplatsen

Visning av hästar bör ske på ett plant och fast underlag. Platsen väljes så, att visningen kan försiggå ostört från trafik o dyl. För hästens visning i rörelse skall en rak sträcka på 30-40 meter finnas. Vid större visningar, premieringar o dyl. bör god plats finnas för uppvisning av samtliga hästar eller hel årsklass i ring.

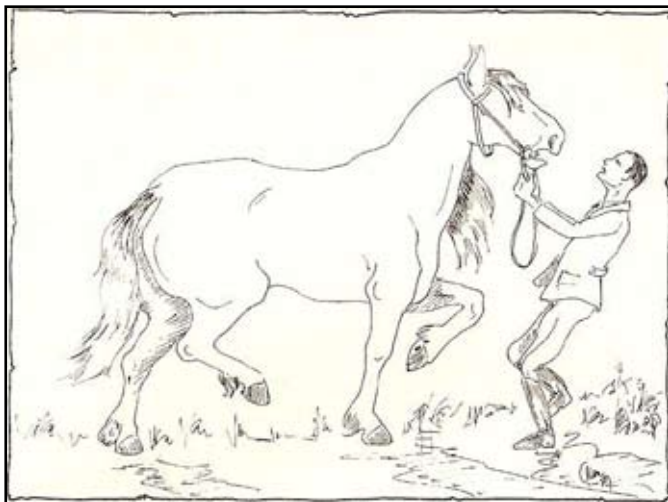
UPPVISNING AV HÄSTAR

Uppvisningens genomförande

En fullständigt genomförd uppvisning omfattar *uppvisning* dels *på stället* och dels *i rörelse*. I senare fallet visas hästen i två olika gångarter, nämligen skritt och trav.

Uppvisning på stället

Hästen ställes med den manfria sidan ungefär fyra meter från den mönstrande. När hästen föres fram, stannas han i god tid och minst en meter innan han kommit fram på rätta platsen. Därefter intas den rätta uppställningen genom att hästen släppes fram ett litet kort steg i taget. Detta sätt är bättre än att genom ryggingar ställa upp hästen.

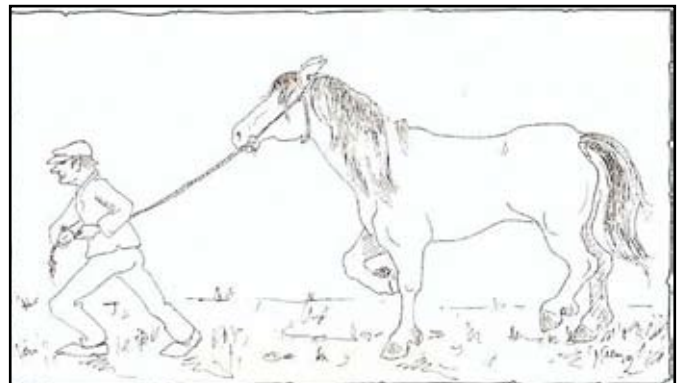
Hästen står ej stilla, trampar oroligt på stället. Föraren rycker hästen i tygeln.

När hästen stannas för uppställning, placerar sig föraren framför och vänd mot hästen samt fattar en tygel med vardera handen ca 5 cm från bettringarna. Tygeländarna, som under framförandet legat i högra handen, hålles kvar där. Föraren skall stå stadigt och på lagom avstånd från hästen, så att han hela tiden har kontakt med denne och så att han får största möjliga rörelsefrihet för armarna. Nu sker den korrekta uppställningen. En korrekt uppställd häst skall stå med ledig och naturlig hållning samt lagom sträckt, varken med benen långt inskjutna under bålen eller med bakbenen långt bakom sig. Alla fyra benen skall belastas jämnt. En uppställd häst får inte vila på ("avlasta") något ben. Det mot den mönstrande (fotografen) vettande benparet skall stå längst isär. Det "närmaste" frambenet skall stå obetydligt framom det borte och bakbenen skall stå så, att det "närmaste" står något bakom det borte. En skicklig förare ställer om sin övade häst, när den mönstrande går över för att se hästens andra sida.

När den mönstrande vill se hästen framifrån, tar föraren ett steg åt sidan. Om hästen är orolig och svänger bakdelen åt ett håll, pareras detta genom att föra hans huvud *åt samma* håll och därefter rygga hästen så han kommer på rätt plats.

Om hästen lugnt står på plats, kan föraren använda en annan och friare tygelfattning. Föraren tar då ett steg bakåt, låter vänster hand fatta tygeländarna, medan höger hand fattar båda tyglarna på ca 40 cm avstånd från bettringarna.

Under uppställningen på stället skall föraren hela tiden följa hästen ögon- och öronspel, så att han i tid kan förebygga hästens eventuella olämpliga beteende. Genom mycket små rörelser med bettet kan föraren ge en nervös häst lugnande sysselsättning. Hårda tag, ryck och hårt tilltal har i allmänhet en verkan rakt emot den avsedda. Med en häst kommer man längst med lämpor.

Så här får man inte visa upp sin häst.

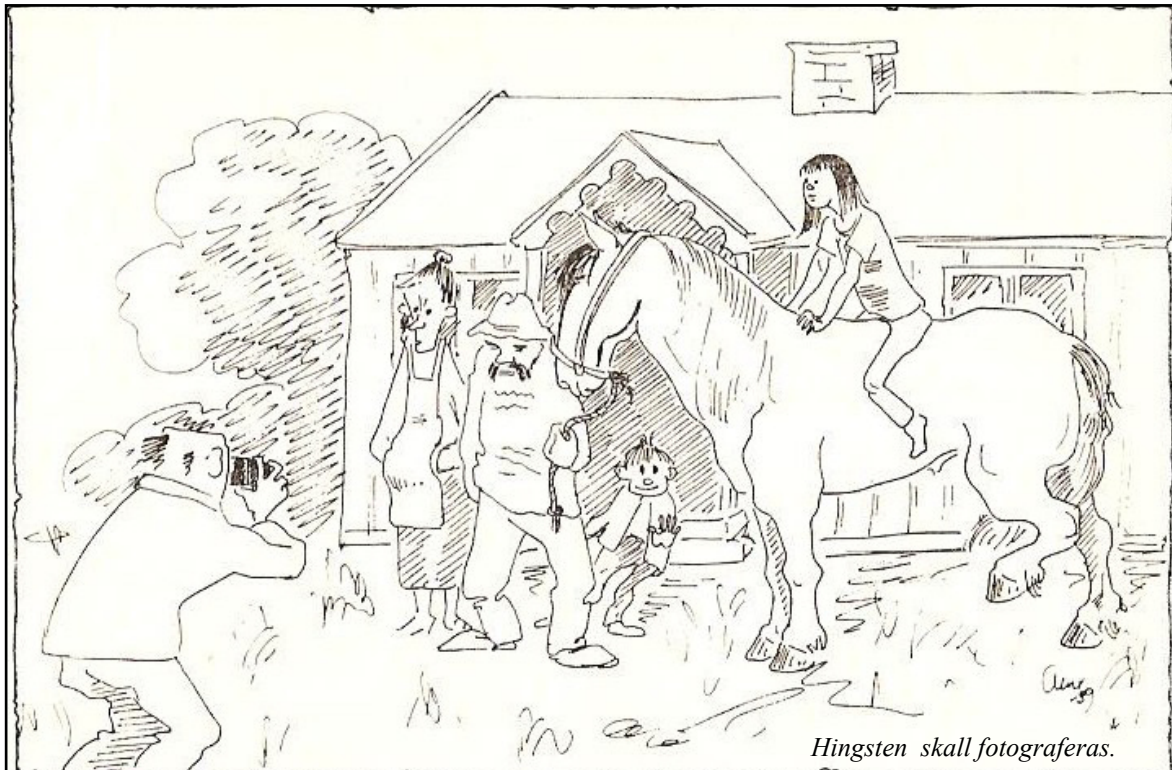
Uppvisning i rörelse

På order av den mönstrande sättes hästen i rörelse ("gå med hästen", "gå i skritt", "för", osv).

Föraren fattar då de båda tyglarna med högra handen i kors ca 10 cm under hästens haka och flyttar sig själv till hästens vänstra sida i höjd med bogen. Tygeln fattas helt upp i högra handen, medan den vänstra handen är fri. Föraren rör sig därigenom ledigare. Vid igångsättningen sträcker föraren sin högra arm framåt och något uppåt, så att hästens huvud inte dras nedåt. Lämplig anmaning till hästen att sätta igång bör ges t ex med en lätt smackning. Hästen skall nu föras på en rak linje från den mönstrande, ända tills ordern "vänd" ges. Under rörelsen framåt skall föraren absolut *inte se på hästen*. Då sker lätt avvikelse från den raka kursen. Innan vändningen påbörjas, skall hästen under ett kort ögonblick göra halt. Vändningen sker alltid åt höger (ifrån föraren) och skall ske i lugna rörelser. Efter vändningen föres hästen tillbaka mot den mönstrande efter samma raka linje som den gått förut.

Då hästen kommit tillbaka till uppställningsplatsen, kommer den mönstrande "trav". Vändning sker nu på samma sätt som förut, åt höger. Föraren ger hästen längre tygel och manar hästen till trav. Traven, som ej får ske i för raskt tempo, sker på samma raka linje som förut skritten. Hästens huvud skall under traven vara fritt. Föraren får alltså inte hänga i tygeln. Ju mera övad hästen är, desto längre tygel kan man ge honom utan att han rör sig i bukter. Uppvisningen ter sig då flottare än den gör med korta tyglar.

Då den mönstrande ger ordern "vänd" saktar föraren in hästen

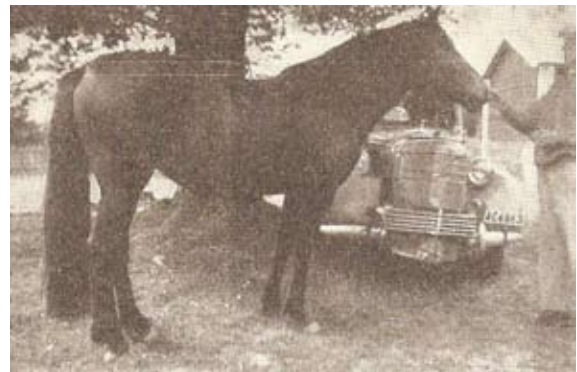

först till skritt, vänder lugnt till höger och först sedan vändningen är avslutad övergår man åter till trav. Vid återkomsten uppställs hästen med sidan framför den mönstrande.

Så här får en hästbild inte se ut...

Övningar i uppvisning

Om en hästuppvisning skall gå klanderfritt, krävs en viss förövning av både häst och förare. Under övningarna i rörelse kan det vara bra att ha en medhjälpare utrustad med piska och denne bör hela tiden röra sig på något avstånd efter hästen. Vid igångsättning och övergång till trav bör förarens smackning åtföljas av en liten klatsch med piskan. När detta upprepats några gånger, räcker det med smackningen enbart.

Några ord om fotografering av hästar

I allmänhet fotograferas hästar från sidan. Hästen ställs då upp med den manfria sidan vinkelrätt mot kameran. Om manen faller över åt båda sidorna, bör man söka stryka över manen åt den från kameran vända sidan. Hästen ställs upp på jämn och fast mark. Man bör se till att hästens ben och hovar belastas jämnt, att hästen inte står med sträckt bakbensställning eller med frambenen för mycket under sig. Från sidan sett bör benen stå något längre isär än det borte benparet.

...men så. (hingsten Årvin 1345)

Till en hästbild bör väljas en bakgrund, som är fri från störande föremål, t ex bilar, cyklar och personer. Bakgrunden bör med andra ord vara "lugn". Om hästen skall fotograferas med en vägg som bakgrund, bör hästen stå minst 1 meter från väggen. En häst uppställd för fotografering bör stå med burens hals och vara uppmärksam med framåtriktade öron. Trevliga bilder brukar sådana bli, där hästens huvud och hals vrides något mot kameran. Pannlugg, man och svans bör ligga stilla och inte blåsa ut för vinden. Lycka till!